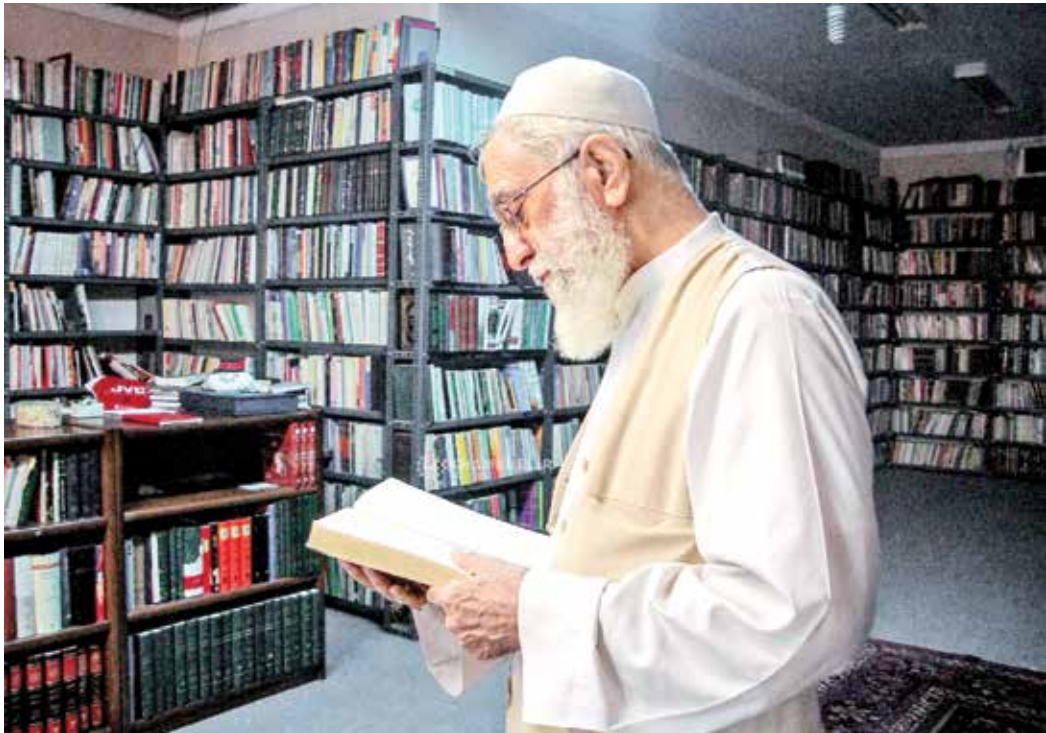

نگاهی به آسیب شناسی رهبر شهید بر سنت فلسفی اسلام

بازگرداندن فلسفه به متن سیاست و اجتماع

رهبر شهید آیت‌الله خامنه‌ای تأکید داشتند که فلسفه انقلاب اسلامی می‌تواند با تکیه بر مبانی و ارزش‌های دینی خود، جایگاهی مستقل و برجسته در برابر فلسفه سیاسی غرب بیابد. از این رو منتقد کسانی بودند که فلسفه اسلامی را ناتوان از پاسخگویی زیست‌جهان سیاسی معاصر مدعی می‌شوند که با تکیه بر مکتب‌چی چون «اشراق»، «مشاء» و «حکمت متعالیه» نمی‌توان جامعه امروز را اداره کرد

خامنه‌ای به فلسفه اسلامی، ناتوانی این فلسفه در ایجاد «امتداد اجتماعی و سیاسی» است. ایشان معتقد بودند به‌رغم غنای اندیشه‌های و حضور فیلسوفان و حکمای برجسته در این سنت، فلسفه اسلامی نتوانسته است در حیات اجتماعی و زیست‌جهان مؤمنانه جایگاه بایسته‌ای پیدا کند و عمدتاً در سطح ذهنیت‌گرایی و کلیات باقی مانده است. به تعبیر دیگر، فیلسوفان مسلمان کمتر در میدان سیاست به دفاع از «دین اجتماعی و سیاسی» برخاسته‌اند. اما این کاستی، در انقلاب اسلامی تا حد زیادی جبران شده است و می‌توان «فلسفه انقلاب اسلامی» را به‌مثابه مکتبی مستقل در کنار دیگر مکاتب فلسفی در نظر گرفت؛ مکتبی که در آن، نقش آیت‌الله خامنه‌ای برجسته است و در چهارچوب آن، این نقیصه تاریخی تا حد قابل‌توجهی برطرف شده و امتداد اجتماعی و سیاسی فلسفه، تحقق عینی یافته است.

مهوریت فلسفه

آسیب دیگری که تا حدی برآمده از همان فقدان امتداد اجتماعی و سیاسی فلسفه است، «مهوریت فلسفه» در سنت اسلامی است. به‌طور طبیعی، وقتی فلسفه نتواند در عرصه اجتماع و سیاست حضور مؤثر داشته باشد، به حاشیه رانده می‌شود و از متن حیات فکری جامعه فاصله می‌گیرد.

حاشیه‌نشینی فیلسوفان

در پی مهوریت فلسفه، فیلسوفان نیز به حاشیه رانده شده‌اند. از نگاه رهبر شهید، این حاشیه‌نشینی سبب شده فیلسوفان مسلمان کمتر در میدان سیاست‌ورزی و در عرصه تقویت رویکردهای فلسفی در حیات اجتماعی حضور یابند.

ناشناخته ماندن فلسفه و فیلسوفان

پیامد دیگر مهوریت فلسفه و حاشیه‌نشینی فیلسوفان، ناشناخته ماندن آنان در تاریخ است. هنگامی که فیلسوفان از عرصه قدرت، اندیشه‌ورزی فعال و سیاست‌ورزی دور بمانند، به‌تدریج در حافظه تاریخی نیز کمرنگ می‌شوند. به‌رغم کثرت فیلسوفان و غنای متون فلسفی در جهان اسلام، بسیاری از آنان امروز ناشناخته‌اند از این امر، از نظر رهبر شهید، آسبیبی جدی در تاریخ فلسفه سیاسی اسلام به شمار می‌آید.

اندیشه - فناوری

تعامل فلسفه اسلامی با جریان‌های فکری معاصر

نکته دیگری که رهبر شهید بر آن تأکید دارند، این است که فرهنگ و اندیشه دینی در طول تاریخ نتوانسته مفاهیم و عناصر بیرونی را اخذ، پالایش و در چهارچوبی بومی بازتولید کند. با این حال، این فرآیند در حوزه فلسفه، به‌گونه‌ای شایسته تحقق نیافته و فلسفه اسلامی نتوانسته است به‌طور فعال با ادبیات و جریان‌های فکری هم‌عصر خود تعامل برقرار کند و مفاهیم را در زبان و چهارچوب فلسفی خود بازتولید نماید. البته این کاستی، در دوران انقلاب اسلامی تا حد زیادی جبران شده است؛ به‌گونه‌ای که می‌توان از نوعی «نوزایی فلسفی» سخن گفت.

پیچیدگی زبان فلسفه اسلامی

آسیب مهم فلسفه سیاسی اسلام، پیچیدگی زبان فلسفه اسلامی است. به گفته رهبر شهید، زبان متون فلسفی به‌گونه‌ای است که درک آن برای عموم اندیشوران به‌سادگی میسر نیست. این پیچیدگی زبانی موجب شده فلسفه اسلامی به دانشی خاص پسند تبدیل و نتواند به دانشی عمومی با امتداد اجتماعی بدل شود؛ دانشی که بتواند در عرصه زندگی معاصر نقش آفرینی و نظریه‌پردازی کند. در حالی که در جهان غرب، بسیاری از نظریه‌پردازان فلسفی، بویژه در حوزه سیاست و اجتماع، توانسته‌اند با زبانی قابل‌فهم‌تر با جامعه ارتباط برقرار کنند.

عدم توازن در دستگاه معرفتی مسلمانان

عدم توازن در دستگاه معرفتی مسلمانان، آسیب دیگری بود که همواره مورد توجه ایشان قرار می‌گرفت. به این معنا که در طول تاریخ، برخی حوزه‌های معرفتی تقویت شده و برخی دیگر به حاشیه رفته‌اند. برای نمونه، ایده‌ای با عنوان «کفایت فقه» شکل گرفته که بر اساس آن، فقه به‌طور فزاینده‌ای برجسته شده، در حالی که «علم کلام» به حاشیه رفته و به تبع آن، فلسفه نیز تضعیف شده و عمدتاً در حد مبانی عقلی فقه تقلیل یافته است. از نظر ایشان، این عدم توازن، بخشی از خسارت‌های جدی را متوجه بدنه فلسفه سیاسی اسلام کرده است.

مواجهه مؤثر با هژمونی فلسفه سیاسی غرب

آسیب دیگر، به دوره معاصر و غلبه گفتمان فلسفه سیاسی غرب بازمی‌گردد. در حدود یک قرن اخیر، هجوم اندیشه‌های غربی، در

کنار مهوریت پیشین فلسفه و حاشیه‌نشینی فیلسوفان مسلمان، فشار مضاعفی بر فلسفه سیاسی اسلامی وارد کرده است. در این شرایط، بسیاری از فیلسوفان برای دفاع از هویت فکری خود، به مواجهه و آشنایی با این جریان‌های نوظهور ناگزیر شدند؛ اما این مواجهه، گاه بدون برنامه‌ریزی و نظام‌مندی صورت گرفت و به نوعی از «آمیختگی نامسجسم» انجامید. افزون بر این، این روند در مواردی به نوعی خودباختگی فکری نیز منتهی شد که خود، آسبیبی مضاعف برای سنت فلسفی اسلامی به شمار می‌آید.

سعادت‌اندیشی: اصل فلسفه سیاسی اسلام

یکی دیگر از آسیب‌هایی که مورد توجه رهبر شهید قرار گرفت، کمرنگ شدن آرمان‌گرایی و ارزش‌مداری در فلسفه اسلامی است. در سنت فلسفی اسلامی، غایت اندیشه، دستیابی به «سعادت»، «خیر» و «کمال انسانی» بوده؛ اما در دوره معاصر و تحت تأثیر برخی جریان‌های فلسفه غرب، این «کمال‌گرایی» و «سعادت‌اندیشی» تا حدی تضعیف شده است. حتی در تلاش برای احیای امتداد اجتماعی فلسفه، این خطر وجود داشته که این احیا در چهارچوبی غیرهمسو با ارزش‌های اصیل دینی صورت گیرد. با این حال، رهبر شهید آیت‌الله خامنه‌ای با نگاهی خوشبینانه تأکید دارند که فلسفه انقلاب اسلامی می‌تواند با تکیه بر مبانی و ارزش‌های دینی خود، جایگاهی مستقل و برجسته در برابر فلسفه سیاسی غرب بیابد.

احیای فلسفه سیاسی اسلام

آسیب دیگری که رهبر شهید متوجه فلسفه سیاسی اسلام می‌دانند، نوعی یأس و بدبینی درونی نسبت به امکان احیای فلسفه سیاسی اسلام است. به باور ایشان، در طول تاریخ و حتی در روزگار کنونی، دیدگاهی وجود‌دارد که فلسفه اسلامی را ناتوان از پاسخگویی به مسائل زیست‌جهان سیاسی معاصر می‌داند و «مشاء» و «حکمت متعالیه» نمی‌توان جامعه امروز را اداره کرد. ایشان نقدی جدی به این نگرش مایوسانه وارد کرده و آن را یکی از آسیب‌های مهم برای فلسفه سیاسی اسلام تلقی می‌کنند. در مقابل، تأکید داشتند که فلسفه اسلامی، بویژه فلسفه سیاسی اسلام، از ظرفیت‌ها، مبنای و ارزش‌های لائلی برخوردار است و می‌تواند در مواجهه با مسائل معاصر نقش آفرین باشد.

فلسفه سیاسی

دکتر محسن مهاجرنیا

استاد فلسفه سیاسی

«فلسفه سیاسی» در سنت اسلامی، همواره یکی از ارکان بنیادین اندیشه‌ورزی درباره نسبت «دین»، «قدرت» و «جامعه» بوده است؛ با این حال، این سنت در طول تاریخ خود با کاستی‌هایی مواجه بوده که مانع از تحقق کامل ظرفیت‌های آن در عرصه حیات اجتماعی و سیاسی شده است.

ایده محوری این مقاله، واکاوی همین کاستی‌ها از منظر رهبر شهید آیت‌الله است.

تاریخی اندیشه فلسفی در جهان اسلام است که از فارابی آغاز می‌شود، در طول تاریخ با حکمت مشاء تا اوم می‌یابد و تقویت می‌شود و در نهایت به فلسفه انقلاب اسلامی می‌رسد و «امامین انقلاب» یعنی امام رحیل و امام شهید، در امتداد و استمرار این سنت قرار دارند. در این گفتار به برخی از محورهای

خدمات رسانی بی وقفه ادامه داشت

رمز و راز پایداری ارتباطات در جنگ رمضان

گزارش

گروه علم و فناوری

در طول جنگ رمضان که حالا به ایستگاه آتش‌بس دو هفته‌ای رسیده، هریک از نهادها، سازمان‌ها و وزارتخانه‌ها برای ارائه خدمات به مردم و کاهش چالش‌ها و مشکلات احتمالی مربوط به جنگ، تلاشی بی‌وقفه داشتند و در این میان، با توجه به ماهیت ارتباطات و ضرورت سنگین بر دوش مجموعه وزارت ارتباطات قرار داشت. هرچند قطع ارتباط بین‌الملل به منظور مقابله با هکرها و حملات سایبری خارجی، گلابه برخی کاربران را به دنبال داشت اما توسعه شبکه ملی تا حد زیادی به نیازهای روزمره آنها پاسخ دهد. در این میان با وجود حملات موشکی به زیرساخت‌ها، ارتباطات نیز پایدار ماند.

پایداری ارتباطات

پایداری ارتباطات در سراسر کشور با وجود آسیب‌هایی به سایندها و مراکز مخابراتی، ایجاد بستر مورد نیاز برای ارائه خدمات توسط پیام‌رسان‌های داخلی در غیاب اینترنت بین‌الملل و همچنین ایجاد ارتباطات پایدار در شهرهایی که به دلیل همزمانی جنگ با تعطیلات نوروز، میزبان جمعیت بالایی بودند، از چالش‌های حوزه ارتباطات بود. اگر نگاهی به اتفاقات و وضعیت ارتباطات در طول جنگ ۴۰ روزه آمریکا-اسرائیل علیه ایران داشته باشیم، می‌بینیم که شرایط، نشان از تداوم ارائه خدمات ارتباطی در سراسر کشور دارد. به گواه معاون امور پستی، ارتباطی و فناوری اطلاعات رگولاتوری، با وجود آسیب به بیش از ۱۵ مرکز مخابراتی و

سایت اپراتورهای سیار طی حملات دشمنان صهیونیستی آمریکا، شبکه ثابت و سیار کشور، در این بازه زمانی همچنان پایدار ماند. حمید خوانساری در این باره گفت: «در این مدت با وجود محدودیت‌های عملیاتی و چالش‌های ناشی از شرایط جنگی، تیم‌های فنی اپراتورهای ارتباطی ثابت و سیار با حداکثر توان برای جلوگیری از بروز قطعی در شبکه و تداوم خدمت‌رسانی به مردم تلاش کردند.»

او در ادامه توضیح داد: «در طول جنگ رمضان بیش از ۱۵ مرکز مخابراتی و ۵۰ سایت اپراتورهای سیار در سراسر کشور دچار آسیب جزئی یا کلی شدند که با اقدامات فنی و تلاش مستمر، بخش عمده‌ای از این سایت‌ها بازیابی شد.»

خوانساری تصریح کرد: «در مواردی که به دلیل تخریب زیرساخت‌ها امکان بهره‌برداری مجدد از برخی سایت‌ها فراهم نشد، پوشش ارتباطی مناطق مربوط از طریق سایت‌های همجوار سایر اپراتورها و برقراری رومینگ تأمین شد تا کاربران به ارتباطات پایدار دسترسی داشته باشند.» او تأکید کرد: «شبکه ارتباطی کشور با وجود شرایط خاص جنگی و خسارت‌های وارده، در این مدت از پایداری قابل‌قبولی برخوردار بود و خدمات اپراتورها بدون وقفه به مردم ارائه شد.»

تداوم ارائه خدمات در استان‌های مسافروپذیر به‌ویژه شمال کشور، در ایام نوروز نیز هر سال مورد توجه وزارت ارتباطات قرار داشت اما امسال همزمانی جنگ با این تعطیلات، باعث شد حجم مسافران از انتظار فراتر برود که این چالش‌ها، خود نگرانی‌هایی ایجاد کرده بود. با این حال شاهد تداوم خدمت‌رسانی زیرساخت‌های دیجیتال با مدیریت ترافیک ارتباطی در کشور بودیم. به گونه‌ای که مدیرکل ارتباطات و فناوری اطلاعات استان گیلان از تداوم فعالیت بدون وقفه زیرساخت‌های ارتباطی این

پیام‌رسان‌ها هرچند در ارائه خدمات با اختلالات مقطعی هم‌امان در نهایت درغیاب اینترنت بین‌الملل و پیام‌رسان‌های خارجی موفق شدند کاربران پاسخ دهند

یکی از پیام‌رسان‌های داخلی (ایتا) برای جلوگیری از افت کیفیت خدمات برای کاربران فعلی، ثبت‌نام کاربران جدید را متوقف و اعلام کرد که این سرویس به دلیل محدودیت و کنترل منابع، امکان پذیرش کاربر جدید را ندارد. این موضوع البته نگرانی‌هایی را ایجاد کرده و بسیاری معتقدند این امر نشان می‌دهد که زیرساخت‌ها هنوز پاسخگوی نیاز کاربران نیستند و باید به تقویت زیرساخت‌های پیام‌رسان‌های داخلی توجهی ویژه‌تر شود.

ارائه ۱۳ میلیون خدمت پستی

در ایام جنگ بسیاری از مردم ترجیح

می‌دادند به منظور تأمین امنیت خود از تردد در شهر اجتناب کنند و خرید خود را از فروشگاه‌های اینترنتی انجام دهند. اینجاست که بخش دیگری از بدنه ارتباطات یعنی شرکت ملی پست، پای کار مردم ماند. معاون وزیر ارتباطات و مدیرعامل شرکت ملی پست از ارائه بیش از ۱۳ میلیون خدمت پستی در جنگ رمضان خبر داد و این عملکرد را حاصل پایداری شبکه و تلاش مستمر کارکنان در سراسر کشور دانست.

محمد احمدی، مدیرعامل شرکت ملی پست یادآور شد: «از این میزان، ۳ میلیون و ۹۸۵ هزار مورد مربوط

به خدمات الکترونیکی و ۹ میلیون و ۲۸ هزار مورد مربوط به خدمات باجه‌ای و فیزیکی بوده است.» او تصریح کرد: «از مجموع خدمات فیزیکی، حدود ۸۸۹ هزار مورد به مسرولات حوزه تجارت الکترونیک و فروشگاه‌های اینترنتی اختصاص دارد که نشان‌دهنده تداوم جریان خدمات رسانی در این بخش است.» احمدی از پاسخ سرویس «دستیار پستی من» در پیام‌رسان و ۱۵۰ درخواست رهگیری مرسوله خبر داد و آن را نشانه‌ای از کارکرد مناسب ارائه خدمات دولتی بر بستر پیام‌رسان‌های بومی دانست.

پایداری شبکه ارتباطی تهران با بیش از ۷۰۰ مأموریت اضطراری

برقرار شده است. برای برقراری ارتباط ۲۰ هزار مشترک باقی‌مانده، توسعه شبکه فیبر نوری حفاری مورد نیاز است که این اقدام با همکاری شهرداری تهران در دستور کار قرار دارد. او همچنین با اشاره به آسیب به یکی از هاب‌سایت‌های همراه اول در این مرکز، تصریح کرد: «این سایت به سرعت بازسازی شد و به مدار بازگشت تا اختلال در سایت‌های وابسته به حداقل برسد.» رضایی همچنین از اتصال ارتباط بیش از ۲ هزار مشترک در شادآباد در کمتر از یک روز خبر داد که در حمله شامگاه ۶ فروردین به مرکز مخابراتی شهید محسنیان در این منطقه قطع شده بود. همچنین با وجود آسیب به برخی سایت‌های ارتباطی در مناطق هدف حمله، شبکه موبایل پایدار ماند، چراکه تیم‌های امدادی بلافاصله عملیات ترمیم را شیان‌روزی، تاکنون ارتباط بیش از ۳۰ هزار مشترک انجام دادند.

برش

اخبار

محمد احمدی، معاون وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات و رئیس شورای تمیر از تصویب سه طرح تمیر یادبود در نخستین جلسه این شورا در سال ۱۴۰۵ خبر داد و این اقدام را گامی در ثبت روایت‌های ملی و تاریخی کشور دانست. در این جلسه، علاوه بر تصویب انتشار تمیر «رهبر شهید»، طرحی و چاپ دو تمیر دیگر با عناوین «شهادت‌های مدرسه شجره طیبه میناب» و «نوروز ۱۴۰۵» را نیز به تصویب رساندند؛ در تمیر نوروزی، همزمانی تحویل سال نو و عید سعید فطر و روایت‌هایی از جنگ در چند قطعه به تصویر کشیده می‌شود. احمدی، با گرمیادداشت یاد و خاطره رهبر گرانقدر و فرماندهان شهید و سایر شهدای جنگ تحمیلی سوم تأکید کرد: تمیر به‌عنوان رسانه‌ای ماندگار، نقش مهمی در ثبت و بازنمایی رویدادهای تاریخی، به‌ویژه تحولات این مقطع حساس ایفا می‌کند. او با اشاره به شرایط کشور در یکی از مقاطع مهم تاریخ معاصر اعلام کرد: مضامینی همچون اتحاد و غرور ملی، توان دفاعی، جنایات دشمن علیه غیرنظامیان و کودکان و همچنین رشادت‌های فرماندهان و مردم، ظرفیت آن را دارد تا با رویکرد روایت‌گری در قالب تمیر برای نسل‌های آینده ماندگار شود.

● در شصت و هفتمین جلسه کارگروه دائمی شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان، شیوه‌نامه اعطای معافیت حقوق ورودی گمرکی شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان مورد بررسی قرار گرفت. در این جلسه پیشنهاد حسین اشقین، معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان دربارۀ شیوه‌نامه اعطای معافیت حقوق ورودی گمرکی شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، مطابق ماده (۳) قانون حمایت از شرکت‌ها و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات، مطرح و موافقت شد.

● رمی با گوشی K90 مکس خود پربیکی از چالش‌های همیشگی گوشی‌های گیمینگ غلبه می‌کند. این گوشی علاوه بر داشتن فن خنک‌کننده، در برابر گردوغبار و آب مقاوم است و تاکنون، ترکیب فن خنک‌کننده و حفاظت جامع در برابر گرد و غبار و آب در یک گوشی هوشمند تقریباً غیرممکن بود.

● اوپن‌آی آی با معرفی پلن جدید ۱۰۰ دلاری «پرو»، طرح اشتراکی جدیدی برای کاربران است که بی‌تی معرفی کرد که مقرون به‌صرفه‌تر و کاربردی‌تر است؛ اشتراکی که بین پلن ۲۰ دلاری «پلاس» و پلن ۲۰۰ دلاری «پرو» قرار می‌گیرد. سخنگوی اوپن‌آی آی می‌گوید: طرح اشتراکی جدید در مقایسه با Claude Code و Codex در تمام سطوح پولی، ظرفیت کدنویسی بیشتری را به ازای هر دلار ارائه می‌دهد. نسخه ۲۰۰ دلاری چهار برابر بیشتر از Codex توکن ارائه می‌دهد اما کاربر همان ابزارها و مدل‌های پیشرفته را با پلن ۱۰۰ دلاری هم دریافت می‌کند. برای تشویق کاربران به پیوستن به این طرح، اوپن‌آی آی برای مدت محدودی دو برابر Codex یا ۱۰ برابر آنچه در پلن پلاس دریافت می‌کنند، توکن ارائه می‌دهد.